

JUSTIITSMINISTEERIUM

Lp hr Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Meie 09.05.2024

nr 10-4/3828-2

Vastus Riigikogu liikme Aleksandr Tšaplõgini kirjale

Lugupeetud hr. Tšaplõgin

Olete pöördunud Justiitsministeeriumi poole väljendamaks muret jaekettide poolt kehtestatavate toidukaupade juurdehindluste üle, mis avaldavad negatiivset mõju nii tarbijale kui ka kohalikele tootjatele. Oma kirjas esitasite Justiitsministeeriumile küsimusi, mis puudutavad Konkurentsiameti tegevust nimetatud juurdehindluste kontrollimisel.

1. Esimeses küsimuses palusite infot selle kohta, kas Konkurentsiamet tegeleb nimetatud probleemiga, millel võib olla märke jaekettidevahelisest kartellikokkuleppest.

Anname teada, et Konkurentsiamet viis 2023. a läbi toiduaineteturu [lühianalüüsi](#), mille eesmärk oli hinnata asjaomase turu eripärasid ja tuvastada võimalikke konkurentsiprobleeme. Analüüsi tulemusena jõuti, aga, järelduseni, et toiduhindade kõrge kasvu perioodil ei olnud Eesti põllumajandustootjad, toidutööstus ega jaeketid tõstnud hindu ülemääraselt ega teeninud põhjendamatult suuri kasumeid, samuti ei tuvastanud Konkurentsiamet viiteid toiduainete sektori jaekaubanduse ettevõtjate omavahelistele kokkulepetele. Analüüs näitas, et Eesti toiduainehindasid on mõjutanud rahvusvahelised poliitikad ja turutõrked, näiteks kütuse ning energia maailmaturuhindade kasv, Ukraina sõda ja relvastatud konfliktid Aafrikas, kliimamuutused ja sellega kaasnevad äärmuslikud ilmastikuolud. Lisaks on toiduainete hinnad kiires tempos tõusnud rahvusvaheliselt. Seejuures on Eesti toiduainete hinnad kasvanud kiiremini kui Euroopas keskmiselt, kuid Eesti hinnakasv on olnud väga sarnane Läti, Leedu ja Poola regiooni hinnakasvule.

Analüüs tugines 2022. a ning osaliselt 2023. a andmetele, kuid Konkurentsiamet jätkab toiduainete turul arengute jälgimist ka edaspidi, jälgides regulaarselt toiduaineteturu arenguid ning värskeid andmeid, mida väljastavad Eurostat, Eesti Statistikaamet ja Eesti Konjunkturiinstituut. Hetkel ootab Konkurentsiamet Statistikaameti poolt avaldatavaid ettevõtjate I kvartali andmeid, et neid varasema uuringuga võrrelda.

2. Teises küsimuses palusite selgitada, kas kohalike toiduainete kaubamarginaalide piiramine on seaduse või valitsuse otsusega mõistlik.

Selgitame, et Konkurentsiameti regulatsiooniteenistus reguleerib hindu eriseadustega reguleeritud elektri, maagaasi, kaugkütte ja vee valdkondades ning lahendab lennujaama- ja sadamatasudega seotud vaidlusi. Lisaks on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti pädevuses raudteeinfrastruktuuri kasutustasu kooskõlastamine. Muude turgude puhul kehtib Eestis vaba hinnakujundus, mis tähendab, et igal ettevõtjal on õigus määrata oma kaubale ise hind. Kui riik asuks neid hindu reguleerima, piiraks see Eesti Vabariigi põhiseaduse §-s 31 sätestatud ettevõtlusvabadust. Küll on Konkurentsiametil õigus alustada menetlus mistahes turul monopoolses seisundis oleva ettevõtja suhtes, kui see ettevõtja kehtestab ebaõiglaseid ostu- või müügihindu (KonkS § 16 p 1).

3. Soovisite samuti teada saada, kui palju kõlvatu konkurentsiga seotud juhtumeid on Konkurentsiamet viimase aasta jooksul uurinud.

Juhul, kui peate silmas „kõlvatu konkurentsi“ keeldu, mis oli kuni 2018. aastani sätestatud konkurentsiseaduse 7. peatükis, siis teatame, et vastav regulatsioon on praeguseks üle viidud

eraldiseisvasse seadusesse ([Ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seadus](#)) ega kuulu Konkurentsiameti pädevusse.

Kui klassikalise konkurentsiõiguse eesmärgiks on tarbija ja vaba ettevõtluse huvidest lähtuva konkurentsi kaitsmine, siis kõlbatut konkurentsi puudutava regulatsiooni eesmärgiks on tagada, et äritegevus konkurentide vahel toimuks hea äritava kohaselt. Esimese eesmärgi saavutamiseks viib Konkurentsiamet läbi nii riiklikku kui ka haldusjärelevalvet, teise puhul on tegemist, aga, pelgalt tsiviilõiguslike normidega, mille kohaldamise eest peab iga turuosaline ise seisma, kasutades vajadusel teistes seadustes (sh nt võlaõigusseaduses, tarbijakaitse seaduses, reklaamiseaduses) sätestatud õiguskaitsevahendeid.

Juhul, kui mõtlete, aga, konkurentsiseaduse (KonkS) rikkumisi toiduaineteturul üldiselt, siis teatame, et viimase aasta jooksul ei ole Konkurentsiametil menetlusi, mis puudutaks toiduainete sektori ettevõtjate hinnakujundust (KonkS § 16) või ettevõtjatevahelisi keelatud kokkuleppeid (KonkS § 4).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Timpson
Minister

Natalia Mäekivi, 58 806 031
natalia.maekivi@just.ee